

Naša Sloga izlazi svaki 16 dan mjeseca i stoji s poštarinom za cijelu godinu 2 for., a za kmeta 1 for.; razmierno za pol god. 1 f. a za kmeta 50 novč. Izvan carovino rišo poštarina. Pojedini broj stoji 6 novč.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politični list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ *Var. Post.*

Oglasi se primaju p o ne radnoj cieni. Pisma noka sa šalju platjene poštarina.

Nepodpisani se dopisi ne-upotrebljavaju. Dopisi se ne-vraćaju. Uredništvo i Od-pravništvo nalaze se *Via S. Francesco N.º 4, piano I.*

Godina VI.

U Trstu 1. Oktobra 1875.

Broj 19.

RADOSTNA

TRŠĆANSKO-KOPARSKA CRKVA

SVOJEMU NOVOMU PASTIRU

PRESVJETLOMU I PREČASTNOMU GOSPODINU
GOSPODINU

JURJU DOBRILI

PRIGODOM NJEGOVA NAMJEŠTENJA

U Trstu dne 26. Rujna 1875.

obro došò, vruća željo moja! —
Sjed' na prestol Zaručnice Svoje:
Što je zarko na iztoku sunce,
To je meni danas lice Tvoje!

Teško 'e breme, što uzimaš na Se,
Ali breme nikoga nemine;
Zato hrabro! — Bog' će s Tobom biti,
Štititi Te s nebeske visine!

Moje 'e blago istina i ljubav:
Izvor-vrutak blagoslova božjeg,
Živac-kamen u temelju svieta.

Diko moja, Zaručnice mili:
Prvu širi, a drugu razpaljuj,
Pa mi sretan mnoga zivi lieta!

Pogled po svijetu.

U Trstu 30. rujna 1875.

Uprav su minula dva mjeseca, što se nismo pogovorili na ovom mjestu s našimi čitateljima, jedno što nije bilo silnih svjetskih novosti, a drugo što smo želili baviti se pitanje ustankom naše braće u Turskoj, pa smo mu morali ustupiti ovo malo prostora, namijenjena našem običnomu „Pogledu.“ Danas se povratismo nanj ne samo, što velike svjetske novosti bivaju sve češće, nego i zato, što je ustanak naše braće postao tolik i takav predmet, da stoji u prvom redu današnjih političkih nagadjanjah, pa ćemo ga mi odsad unapred motriti s toga gledišta.

A sad, da prije svega odbavimo našu državu, javljamo, da od 20. tek. m. j. viećaju u Beču o skupnih poslovih naše obostrane Delegacije, pa da je i ove godine naime skupni ratni proračun predmet najživljih razpravah. Delegacije se do zgrade bave i vanjskimi odnošajima države. Pa eno, ne samo što je predsjednik austrijske Delegacije, bivši ministar Šmerling, u svojem nastupnom govorio spomenuto rat, što sad biesni u slavenskih pokrajinah Turske; ne samo što je ministar vanjskih poslova Andrassy morao odgovarati na upit, što je bio u tom predmetu nanj upravljani u ugarskoj Delegaciji: nego se je slavensko-turskog pitanja dotaknuo i Njeg. Vel. naš Car u govoru, što ga je držao Delegacijam, kad su bile kod njega, da mu se poklone. Iz tih govorah i dotično odgovorah vidi se najjasnije, da je taj predmet narasao do osobite važnosti, kao takodjer da zanima neobično našu vladu i naše državničke. Ali dosad iz tih govorah neproviruje drugo, nego da će Austrija prigodom tog zamršaja, kako je rekao Andrassy, imati i nadalje oko samo na svoj interes, onda gledati da se neporemoti evropejski mir i najposlje nastojati, da turska vlada uredi svoje odnošaje naprama Kršćanom tako, da jednom zauvijek odstrani svaki uzrok nemira medju njom i njimi. To je lakko reći, ali teško izvesti. Za sad neima drugih domaćih novostih, već što će se dne 19. oktobra otvoriti carevinski vieće; dakle u oči ljetnice proglašenja glasovite oktobarske diplome, koja će zauvijek ostati najznamenitije državno pismo u povjesti preporodjenja Austrije.

O Njemačkoj se sada govori manje, nego li se govorilo pred nekoliko mjeseci, kad se ono htio Bismark opet shustiti s Francuskom, da ga nebude od toga odvratio car Aleksandar. Ali je Njemačka jaka, a Bismark stari lisak, pak se Evropa uvijek boji, da što gdje nezamuti. Prošlih su danah njegove novine korile Austriju, da se nezna okoristiti prilikom, koja joj se pruža, da se u Iztoku na uštrb Turske razmakne i razprostrani. To je uvriedilo nekoje austrijske državničke, kao da hoće tobože, da tim Austriju navede na led, pak je Bismark dao razglasiti, da su to njegove novine na svoju ruku i pod svoju odgovornost izmislile i štampale. U Italiji se nadaju staromu njemačkomu caru Vilimu, koji da će se nastajućega oktobra sastati u Milanu s kraljem Viktorom Emanuilom na odvrat, što ga je ovaj prije tri godine u Berlinu pohodio. Talijanski domoljubi bi radi, da dodje s njim Bismark i Moltke, pa kao da će im se i ta želja izpuniti. U Francuskoj se republikanski način vladanja uvršćava što dalje to bolje. U Ingleskoj su vlada i narod mirni i zadovoljni, pa se odanle i nečuje ništa već kad i kad po koji glas, što je zabrinut radi ingleskih posiedah u dalekoj Indiji, gdje je Ingleski strah, da će se kada tada morati ogleđati s Ruskom, koja se tamo sa sjevera prama jugu danomice širi. U Španjolskoj kao da se uvršćava Alfonzova stranska, a Karloševa propada.

Što je na koncu nova sa našega jugoslavenskoga bojišta? U ovo petnaest danah razpirio se ustanak i razplamtio još na dalje i na šire. Naši se više putih i na više mjestih pobili s Turci, pa su do cigla dva ili tri puta odišli svagda pjevajući sa bojnog polja. Trebinje da su pritisnuli sa svih stranah tako, da će se morati do skora podati, a cestu od mora kroz Klek da su razkopali da neima krozanju prolaza nikomu, pa ni turskoj vojsci. U ovo petnaest danah pokazali se ustaše i u turskoj Hrvatskoj. Turci naime u Bosnoj postupaju grozovito da nemogu grozovitije s ubogimi Kršćani. Mnoge su, a naime trgovce, iz same sumnje posjekli, a mnoge druge na kolac nabili. Čuje se i to, da su nekoje žive na mih oderali, a na drugih opute parali. Ta okrutnost razljutjuje Kršćane još gore. Pred petnaest danah pali su na Savi od Turakah i glasoviti ustaški vođja Peci Petrović i njegov drug Ostoja Kormanos. Poslje te nesreće zaglavise na bojnog polju i trojica ili četvoricah čestitih mladih Slovenacah, koje je rodoljubni i mladenački zanos bio odveo preveć daleko medju surove turske čete. Taj se je gubitak stotruko nadomjestio raznimi dobrovoljačkim četami, koje su i ovih petnaest danah prešle iz Srbije u Bosnu i Hercegovinu. Med Srbijom i Crnom Gorom kao da je već snobraštaj prost i slobodan. A što radi srbsko ministarstvo i srbska narodna skupština? Ako se ljuto nevaramo, mislimo, da će se Srbija u ovo dojdnućih petnaest danah javno zaratiti s Turci, koji su ju baš izazvali jedno tim, što su ubili nekoje njezine oficire, a drugo

što su na njezinih medjah posakupili silnu vojsku, a povrh svega na vodi Drini osvojili nekak njezin Otok. Skupština, koja je dosad viećala u Kragujevcu, bila je od kneza pozvana u prestolni Biograd, što je znak, da su se u ovo petnaest danah stvari u Srbiji znatno promienile. Ako je Srbija dosad oklevala, vele, da je to činila prvo zato, da spravi svoju ljetinu i da nabavi, što joj još trebalo oružja, da može uspješno vojevati. Al i bez Srbije hoće se ustanak do proljeća uzdržati, a onda drugo ljeto druga sreća. Na koncu javljamo, da nisu evropejski konsuli ništa opravili i eto tako stoje sad stvari u Turskoj. U današnjem broju priobćujemo spomenicu hercegovačkih ustašah.

Biskupijska svečanost.

Nedjelju, dne 26. pr. m. j. je starodavna trčćansko-koparska Biskupija slavila namještenje svojega novoga Pastira, Presvjetloga i Prečastnoga g. Dra. Jurja Dobrile.

Pres. Biskup prispje u Trst još u ponedjeljak dne 20. pred podne na vladinu parobrodu „Pelagosa“, na kojem ga odvede iz Poreča, uz najsrdačniji raztanak porečkoga pućanstva, Njegova Preuzvišenost sam primorski Namjestnik, barun Pino Friedenthalski. Taj dan ga doćeka i pozdravi na Mulu *alla Sanità* prečastni Kapitul trčćanski. Nedjeljna svečanost namještenja počela se u 8 $\frac{1}{2}$ sati u staroj crkvi sv. Antona, odkud je po svetoh Misi novi Biskup kreuo put stolne crkve sv. Justa. Uz put pratijahu ga, hodeć pred njim, kroz ulice pune svietah, veliko množstvo pravovjernoga puka i sve crkvene Bratovščine trčćanske pod svojimi zastavami, onda mnogobrojno svećenstvo redovno i svjetovno sa preč. Kapitulom, a hodeć za njim, gradska oblast i gradsko zastupstvo, onda pomorsko, trgovačko, vojničko i najposlje namjestničko poglavarstvo. Došav pratnja u sv. Just, bude odpjevano „Tobe Boga hvalimo“, te pročitana četiri Papina pisma u latinskom jeziku, jedno na Nj. Velićanstvu Cara, drugo na novoga Biskupa, treće na biskupijsko svećenstvo, a četvrto na sve pravovjerne trčćansko-koparske biskupljane. Za tim preč. g. Predstavnik, Dr. Schneider, izruči u ruke Biskupove svoju namjestničku čast prekrasnim latinskim govorom, na koji mu u istom jeziku odgovori Presvjetli gospodin Biskup. Poslje toga vratio se poklon nazoćnog svećenstva, te svećana služba božja i na koncu blagoslov; što je sve, jedno s drugim, trajalo do po podne. U četiri sata bijaše objed u biskupskom dvoru za četrdeset pozvanikah, medju kojimi bijahu primorski Namjestnik i trčćanski Gradonaćelnik sa poglavicami svih ostalih državnih i građanskih oblastih.

Evo napitnicah, što jih je tom prigodom u talijanskom jeziku izustio Presvjetli i Prečastni g. Biskup, Njeg. Svetosti Papi Piu IX., Njeg. Velićanstvu Caru, Franju Josipu I., Njeg. Preuzvišenosti Namjestniku Barunu Pino-u, Njeg. Gospodstvu Presvjetlomu Maks. D'Angeli-u trčćanskomu Naćelniku i svemu slavnomu zastupstvu gradskomu:

„Gospodo! danas svetkujemo riedku svečanost. Toj je svečanosti dalo povod pouzdanje, kojim su počastili mene sveti otac Papa, Pijo IX. i Njeg. Velićanstvo, naš premostivi Cesar, Franjo Josip I. Sveti otac Papa, postavljen od Boga, da bdije nad moralnim redom svietah, stoji nepomićan na svojem mjestu, te brani divnom hrabrošću poklad, izrućen njegovoj skrbi. Preuzmoćni Cesar, vjeran svojemu znaćaju kralja apostolskoga, uzvišenom poboćnostju i bogoljubnostju i izobiljem dobroćinah nadovezuje rad sjajne austrijske kuće, koja od pamtivjeka neprestano brani prava svete katolićanske crkve, te nastoji očuvati red ćudorednosti, s ćesa je uprav bila i jest dićna i slavna još i danas medju svimi vladajućimi kućami. Ovim dakle dvima najvišim Poglavarima crkve i države izvolite, Gospodo, danas s mnom napiti, moleć svemogućega Boga, da Jih uzdrži i vazda prati svojim blagoslovom na blagostanje Njihovo i svih pravovjernih Kršćanah i podanikah, kojim su na sreću glavari!“

„Medju drugim otćinskimi skrbi, radi kojih smo dućni biti zahvalni svojemu Preuzmoćnomu Cesaru, jest i ta, Moja Gospodo, što nam je dao za vrhovnoga glavara ove pokrajine, u osobi Njeg. Preuzvišenosti Baruna Pino-a Friedenthalskoga, takova Namjestnika, koji poznaje svestrano naše potrebe, te skrbi neumorno, da promakne i unapredi sveobće blagostanje. Njemu dakle, koji toli vriedno zastupa i namješćuje Njeg. Velić. našega Premostivoga Cesara *želim* od Boga svaki blagoslov i svaku pomoć, pozivajuć Vas, da mu s mnom iz pravoga srćca, viknete: *Zivio!*“

„Najugodnija ljeta mojega življenja, i to vam iskreno velim, o Gospodo, bijahu ono šestnaest godinah, što sam proživio, radeć polag svojih moćih u svojem ogranićenom djelokrugu za obće blagostanje u ovom najvjernijem gradu Trstu, koji mi je drag i mio sreću poput druge domovine. *Evo me sad opet* u tom milom gradu, uzvišena pouzdanostju Njeg. Velićanstva, Preuzmoćnoga Cesara i svetoga Oćca Pape na ćast vrhovnoga Pastira trčćansko-koparske Biskupije. Ućam se, da će mi biti svi oni, koji su izrućeni mojoj

skrbi, a osobito izabranici puka, slavni Municipij i Prejasni i prezaslužni Gosp. Načelnik, na ruku svojim pouzdanjem, ljubavlju i strpljivostju. Neka svemogući Bog naspori i unapredi ovo svesvjet-sko Trgovišće, te blagoslovi skrb i napore gradskoga zastupatva. *Tom živom željom Vas pozivam, Gospodo, da s menom iz srca viknete gradu Trstu, njegovomu Presvjetlomu Načelniku i grad-skomu zastupstvu: Živili!*"

Na ove Biskupove napitnice odgovoriše slovno Preuz. g. Namjestnik i Presvj. g. Načelnik.

I tako se dokončala ta svečanost u najljepšem redu, što se mogao ikad želiti, toli putem u sv. Just, koji prigodom službe božje i ostalih obredah u onoj starodavnoj stolnoj Crkvi, akoprem prepunoj pobožna svieta i najodličnijih licah, zastupajućih redom sve tršćanske oblasti državne, gradske, vojničke, trgovačke i pomorske.

Mislimo, da ćemo ugoditi našim čitateljem, ako im ovom prilikom stavimo pred oči i gdje koje historične uspomene, tičuće se tršćanske biskupijske crkve iliti zadruge.

Tršćanska biskupijska Crkva, najprije područnica Patrijaršije Oglajske (Aquileja), onda Nadbiskupije Goričke, jest jedna od prvih i najstarijih crkva u ovih stranah. Nezna se pravo, koje godine bi utemeljena, ali se zna za stalno, da je obstojala već 524. (petsto dvaest četvrte) godine, što je upravo te godine njom vladao *Frigerij*, o kom se veli, da je bio prvi biskup tršćanske crkve iliti kršćanske zadruge. (Kršćanstvo je bilo u Trstu navješćivano još za života svetih Apostolah il malo kasnije.) Godine 1788 car Josip II. zapovjedi da se prenese tršćanska biskupska stolica u Gradišku on kraj rijeke Soče u Friulanskoj ravnici; nu biskup je stanovao i nadalje u Trstu, dok napokon tri ljeta za tim, naime 1791. godine, nebude riešeno na istom višem mjestu, neka ostane sve onako, kao što je bilo prije. Presvjetli biskup Juraj Dobrila, brojeć po redu, jest osamdeset i treći biskup tršćanske Crkve. Tršćanskoj Biskupiji bjehu tečajem vremena pridružene malene, nu starodavne Biskupije Pićanska (Peden) i Novogradska (Cittanuova), a god. 1831. bi joj dodata i Biskupija koparska, o kojoj se veli, da je vrstnjakinja tršćanskoj, jer se čita, da je g. 524. imala i ona svojega biskupa, sv. Nazarija. Između starodavnih biskupah Pićanskih i Novogradskih mnogi bijahu posvećeni, kao i rečeni Nazarij, prvi biskup koparski; među tršćanskim pako mnogi su se proslavili osobitimi kripostvni i velikom učenostju, međ njimi budi dosta spomenuti Eneju Silvija Pikelomina, koji postavši god. 1447. biskupom tršćanskim, tri godine zatim bude uznešen na rhovnu stolicu rimsku pod imenom Pape Pija II.; onda Andriju Rapićija biskupa tršćanskoga od 1565. godine i Rinalda Skrljića od god. 1621 itd.

Na koncu nemožemo, da navedemo koju crticu i o životu Presvjetloga Biskupa Dobrile. Biskup Juraj Dobrila rodio se u Tinjanu (Ježenju) kod Pazina u Istri dne 16. Aprila 1812. Učio je pučku školu prva dva razreda u svojem rodnom mjestu, treći pako i četvrti razred u Pazinu, a šest gimnazijskih razredah u Karlovcu, buduć da onda nije još bilo gimnazije u Pazinu, filosofiju i bogoslovje svršio je u susjednoj Gorici, gdje bude takodjer zaređen dne 11. Szeptembra 1837. Bio je nekoliko vremena župničkim pomoćnikom u Hrušici, odkud ga je tadašnji biskup Ravnikar poslao na sveučilišne bogoslovne nauke u prestočni Beč, gdje je 1842. g. postao Doktorom bogoslovja. Vrativši se u Trst, bude imenovan župničkim pomoćnikom kod sv. Antona u Novom Mjestu u Trstu, te vjeroučiteljem i ravnateljem kod ondašnje pučke djevojačke škole. Godine 1849., kad se utemeljio u Trstu biskupijski Seminar za bogoslovce IV. razreda, blage uspomene, pokojni biskup Legat, imenova ga seminariskim Ravnateljem i Profesorom pastirskoga bogoslovja, koju je službu obnašao sve do 1854. godine, koje je postao kanonikom i župnikom stolne crkve sv. Justa mučenika. Nj. Veličanstvo imenova ga biskupom Porečko-Puljskim dne 12. Octobra 1857. te bi posvećen u Gorici dne 2. Maja sliedeće godine 11. pako Junija mjeseca namješten u Poreču, a 13. u Puli. Napokon dne 29. prošloga mjeseca Maja, Njegovo ga Veličanstvo imenova u dobar čas Biskupom sdruženih biskupijah tršćanske i koparske, a sveti Otac' Papa prekonizira dne 5. Junija t. g.

Završujemo ovo izvješće, čestitajući našoj tršćansko-koparskoj Crkvi, što je u Presvjetlom Biskupu Jurju Dobrili stekla vriedna nasljednika pokojnoga nezaboravne uspomene Biskupa Legata. Prilikom namještenja bjehu štampane razne prigodne pjesme u raznih jezicih. Mi u našem današnjem broju donosimo našim čitateljem pjesmu hrvatsku.

Spomenica Ustašah.

Priobćujemo spomenicu, koju su ustaše u Metkoviću predali pomiriteljnomu međunarodnomu Povjerenstvu.

Slavno Evropejsko Odaslanstvo!

Od četiri prošla vijeka tužna i bjedna raja, kršćani Hercegovine, čame u tugi i nevolji, i tlačeni od turskog varvarstva, bez

da im kršćanske i izobražene Velevlasti Evrope, na njihove jade, čemere, nevolje, kroz toliko godinah, baš jedan pogled milosrdja bađiše.

Žalostna raja *) Hercegovine nemogući više trpiti turski zulum, varvarstvo, tursko progonoštvo, nasilje, napadanje, ove godine sva skupa raja diže se, i lati se oružja, da jednom u devetnaestom vijeku izobraženosti, čini viditi izobraženoj Evropi da je grehota ne samo, dali i sramota cjele Evrope puštati, da varvarstvo tursko gujavi, tlačí, progoni i drži u gluposti jadni slavjanski narod u Hercegovini.

Čulo se je, Gospodo, da ste poslani od Vaših Vladaocah, da izvidite naše togobe, naše jade, naše muke, i radi čega smo se latili oružja, i evo vam čistih i pravih dokazah, sa svim da vam nebi trebalo; jer svaki oe Vas pozna Tursku, tursko varvarstvo, nasilje i progonoštvo.

I. Počnimo od Age! Jedan nesretni kmet koji uzme na kmetstvo u Age jednu zemlju, mora da ju gujaji, da ju sije, da ju uradi, i da Agi dade što mu zapita, ali od polovice nije mu manje. Aga pako kada dodje obaći kmeta, što se događja tri četiri puta preko godine, dolazi sa momci, ter kmet usilovan od Age brani Agi, momke, konje njihove, jer drugčije šibe i zatvor ga čekaju.

II. U Turskom Carstvu što nije u nikakvom inom, imade zakupština od desetine, ter zakupnici u dogovoru sa turskim činovnicim, pobiraju deset puta više nego bi imali, a ti rajo plati, podaj, pak se tuži!

III. Osim ovoga, štovana Gospodo, danjak, harač, pusule na zemlje, askerija, sve to mora nesretna raja da plati.

IV. Brojačina životinje od pantivjeka se vrši u nesretnom redu. Turci brojači, svojim turcim ne broje, a jadnom kršćaninu ako mu ima deset glavah, metje mu 30, sa svim da jadni kršćanin plaća za travu svome Agi. Tkomu da se tuži? Aliji! Tko ga sudi? Alija!

V. Ako je ikakav kršćanin pozvat na Sud od kakvog turčina, oli on pozovne turčina, ako jadni kršćanin nema dva turčina za svjedoke, propada mu razlog, i hodi ti još u zatvor.

VI. Turci silom vode naše cure, naše žene, pak ih turče, i tako se dogodilo lani jednoj podajnici u Stolcu; pak izide vuk magarea.

VII. Ako koji kršćanin nadje se kao svjedok proti kakvom turčinu, on ti nesretnik nevidja trećeg sunca.

VIII. Turci drže za pogrdluk naše sveštenike, za grdilo naše Crkve, naša zvona; naše ikone (kipove); i to očigledno ruže i grde.

IX. Mi plaćamo danjak, činimo svakojake nesretne izmete, a nikakve prosvjete imamo; škole ne imamo, već ako bi još tko hotio to, namah onog koji to zahtieva uapće (utamniči) ga, i plati glavom.

X. Ako je kakva radja na carskim putovim tu ti idje sama raja, pet šest danah daleko od kuće a osam danah radje, bez kruha i bez plaće, a turci su od toga izključeni.

XI. Ako je kakva potreba od konjah za prenos živeža turskom askeru (vojnikom), eto ti zaptija u sela, koje zaptije moraju seljani da hrane, pak ti zorom silom prizajme konje i ljude, po 15 do 20 danah putovanja, bez hrane i bez plaće.

XII. Koje pravu boćete da imamo u turskom sudu, kada je ono sastavljeno od nekoliko divljih turakah, i od sama dva kršćanina, koja dvojica moraju silom s njimi da podpišu i smrt jednom pravedom kršćaninu.

XIII. Ako koji jadni kršćanin pozvat na radju, oli u izmet s konjim čini viditi da nemore radi posalah, oli radi bolesti njegove oli kućanske, eto ti zaptie, koji ga izprebija, kadgod udarcim ubije, a višekrat dotjera do smrti.

XIV. Ako ti Turčin prinese kakvu pravdu na sud, eto ti je namah svrčene; a ako ju prinese kršćanin, mora da čeka do svrhe svieta, oli mita mora dati deset puta više nego mu vredi pravda.

XV. Sigurnosti kod turakah ne moremo imati. Evo vam prilike! Alid Pivodić turčin iz Mostara, za umaknut se turskom redifluku, učeže iz Mostar i austrijanski podajnici vidjoše ga kroz Metkoviće proći, ali turci neslušaju svjedošbu austrijanskih podajnikah, pak ti aspu nesretnog Djordju Čiriča, i eno ga od dvi i pol godine gdi čami i jadi u apsu, i to zbog svoje pravdeosti.

Sigurnosti kod Turakah nemoremo imati. Turci u Mostaru ne moguše viditi dičnog trgovca Djordju Bjelobrka, koji radjaše dobro sa Trstom, pak ti ga ubiju, i potvore mu sinovca da ga je ubio, ter s njim u zatvor; i za imati slobodu, morao je sve svoje imanje turcim dati, pak svojom glavom u Austriju prebjegnuti.

Kakva nam sigurnost more biti u turakah, kada onomadne turci u Strugam izprebijaše dva austrijanska podajnika, iz Metkovića, Stjepu Neraju i Petra Magzana; kada onomadne u Gabeli u mal nočiše austrijanca Nikolu Šukoveza? kakva je sigurnost kada onomadne u Gabeli napsiše i izprebijaše jednog austrijanskog podajnika; kakva nam je sigurnost kada onomadne s broda austrijanskog dignuše silom i sorom jednog prebjegnutog iz turske, koji mirno rabotaše, ter vezana ga za grlo u Mostar odpratiše?

* Raja, turska rieč, znači toliko, koliko ljudi bez prava i pravice.

Kakva nam je sigurnost kada onomadne na tvrdu vjeru pozvaše Marka Krešića i Filipa Krešića da se povrate svojim kućam u Sjekoše, ter nesretnike izjekoše na komade?

Kakva nam je sigurnost kada na komade izsjekoše dvojicu u selu Gradeu, dvojicu na Ztovu, a dvojicu na Brštanici, a dvojicu u Prapratim, i sve na tvrdu vjeru?

XVI. Dodje li ti Aga na zemlju, prva mu je besjeda grebat krst, sveće, oltare, Crkve itd. kako je to učinio Ibrahim Beg Gavran iz Počitelja, i sinovi Ibrahim bega Muradbegovića iz Višića, nazad dva mjeseca i nekoliko danah, kao mahiti po selu Dračevu hodali psujući nam Isukrstu, Gospu sto arabah krsta, i bijući nas i naše žene.

XVII. Sila turska nema kraja! Smailaga Šarić, koji sjedi u Stolačkom meldjzu, silom zorom natjera nesretnu rajdu, da mu izjendeći blato Kužak, čineći viditi istoj turskoj, da je svit radio na carskim putovima; i to sve bez ciglog jednog novca za trud, i to nije on sam učinio, nego čini svaki Tusčin.

XVIII. Uprave u turskoj vladi nema, jer činovnici nemaju već malo plate, pak su usilovani činiti svakojake nezakonitosti, nasilja i ostalo.

XIX. Turci za da im je lakše sa nezakonitostima suditi rajdu; upravu imaju u turskom jeziku, koga raja nerazumi, pak tada čine sve što im je milo i drago.

XX. Blato, zvano Rašanjsko, od Varde Glavice jaruge Svinjarice, endek Krupe, Jaza Vratea, Glavice krunice, Dola Rovaša, vrela Bosiljine čak do Glavice Kozarice, to je bilo blato seljana Rasna, i to su blato pučanstvo od Rasna izjedničili i metnuli u radju, ali turci Mujaga Memedbašić, Mula Alia Memedbašić, Ahmetaga Memedbašić, Derviš Aga Grebo, Bgibeg Bašagić, Memišaga Čiber, Mehmed Usković, naskočise i silom i sa podporom nesretne turske, činiše sve to blato od 1000 danah oranja da bude njihovo. (Šliedit će.)

PAZINSKA GIMNAZIJA.

Evo oglasa, što smo ga bili obećali našim čitateljem, kad smo u predposljednjem broju govorili o pazinskoj gimnaziji:

Oglas.

Školska godina 1875-76 početi će na ovdješnjoj c. k. gimnaziji 16. listopada t. g., a iste će se godine jedan t. j. šesti gimn. razred otvoriti.

Upisivanje obavljat će se 14. i 15. listopada t. g. od 8 pred podne do 1 sata posle podne. Osim toga držati će se zadnjega dana primateljni i opetovni izpiti.

Uvjeti kod upisivanja su sljedeći:

1. Od djakah, koji žele u pripravn razred stupiti zahtjeva se, da su najmanje treći razred koje pučke škole dobrim uspjehom svršili.

2. U I. gimnazijalni razred mogu samo oni djaci stupiti, kojim bje dopušteno na ovdješnjoj c. k. gimnaziji taj razred opetovati, ili oni, koji su prošle godine u pripravn razreda ovoga zavoda najmanje svjedočbu prvoga reda dobili; svatko drugi pako, koj bi želio stupiti u taj razred, mora se prije podvjeriti primateljnemu izpitu, na kojem će se ovo zahtjevati:

a) U nauči vjere onoliko, koliko se uči u prva četiri razreda pučke škole;

b) U nemačkom jeziku razumijevanje lakših odlomakah iz Čitanke, što će morati pokazati prevodom iz nemačkoga na materinski jezik, zatim počela iz slovnice; od nenemačkih djakah poznavanje glavnih pravilah materinskoga jezika;

c) U računstvu vještina u četiri glavnih operacija sa čelimi brojevi.

Djaci, koji nebi taj izpit dobrim uspjehom položili, neće se primiti u prvi razred, već će morati u pripravn razred stupiti.

Upisivanje u druge razrede biti će, kao dosele, usljed valjane gimnazijalne svjedočbe ili dobro položenog primateljnog izpita, kojemu će se morati podvjeriti svi bez iznimke djaci, koji nisu prije u kojojgod gimnaziji avstrijsko-ugarske monarhije upisani bili.

Različite vesti.

* Slovenski jezik. Na ovelješnjoj gornjoj c. k. Realki nje-mačkim učevnim jezikom ove je godine uveden kao predmet nauke i slovenski jezik istim pravom, koje ima na toj Realki jezik talijanski. Zašto nije to po smisla XIX. §. temeljnih carevine zakonah bilo prije određeno, neznam kazati. Što znam jest, da je novi Ravnatelj, g. Peiker, pripoznao odmah pravicu, koja ide i naš jezik, pa ga je evo i uveo. Slava tomu Niemcu postenjaku! — *E pur si muove.*

* Pripravnica u Kastvi. Dne 15. oktobra otvoriti će se u Kastvu pripravnički tečaj za učitelje sa hrvatskim podučnim jezikom. U spomenuti tečaj imaju pravo oni mladići, koji su 14. godinu svršili ili će ove godine svršiti, koji su dobrim napredkom svršili pučku učionu.

Mladići, koji se budu dobro učili dobiti te podporu od 50. r. Čim budu dobrim napredkom svršili ovaj pripravnički tečaj, stupiti će u učiteljsko isobrazovališće u Kopru, gdje će veću podporu primiti dok nauke svrše.

Evo roditeljem liepe prilike malim trudom svoju detu srećnu učiniti. Zato si gojim ufanje, da će mladež nesamo iz obćine Kastavske, nego i iz ostalih istarskih obćinah i sa Kvarnerskih otokah, posjegnuti za ovom srećom.

Ravnateljstvo c. k. pripravnice priporučuje svim onim, koji žele svoju djecu u ovaj pripravnički tečaj poslati, neka se prijave bilo pismeno ili ustmeno, kod spomenutoga Ravn. do 15. oktobra, jer bi poslije prekasno bilo.

* Bratje nekasnite! Hvala Bogu i dobrim ljudem svakim se danom čita, kako našoj pribjeglij bratji Bošnjakom i Hercegovcem dohadja pomoć od milostnice ruke ne samo od posestrimah Dalmacije, Hrvatske, Česke, i Ruske, nego i od dalekih stranah kanoti iz Francuske, Englezke i daleke Amerike. Ali ako se promisli, da nejake djece, ženah, staracah i drugih nevojnijah, koji zaiskaše utočišće u ovih naših stranah, nadilazi 100 tisućah dušah, da svi ti nevojnijci, da uteku okrutnomu turskomu maću, moradoše zapustiti sve svoje te golim životom pobjeći, da će doskora nastati dngotrajni vjetri, daždji i doskora kruta zima, ako se velim, na sve to promisli, hoće biti posve teško doskočiti potrebam tolika i toli potrebna puka. Zato evo nas i opet, svakoga i svagdje proseć, da tko čim može, bilo i malim, nekasni pomoći svojoj bratji. Oni, koji nemogu novcem, imati će ma bilo kakve suvišne rubenijne, odjeće ili obuće, što ako je i malovriedno, biti će ipak za uboge sirote velika dobrota. I mnogočastni svećenici mogli bi u crkvah, kao što već mnogi čine, nabirati na tu svrhu milostinju. Tako čineći otrti ćete suze tolikim i tolikim nedužnim sirotam, teško uzdišućim udovicam i žalostnim stareem; dajte ljudi, od Boga Vam plaća!

* Knez crnogorski, prošlih se je danah obratio na austrijsku vladu s molbom, da za liečenje mnogih ranjenikah s Hercegovine, koji su se zaklonili u kneževini, bude mu poslano u pomoć nekoliko liekarah, pošto u kneževini nema dovoljnog osoblja. Vlada odgovori toj želji, a već petorica gradjanskih novih liekara, koji se dobrovoljuo u tu svrhu ponudiše, polazi u Crnu Goru sa svimi potrebštinami. Ti hvalevriedni liekari jesu: Dr. Gijvanović, Dojmi, Mišetić, Prvan i Tomić. Još je bilo naloženo dalmatinskomu namjestniku bar. Rodiću, da odpravi u Crnu Goru onoliko žita i druge hrane, koliko bi mislio da je neobhodno potrebito te se sadanjim nuždam doskoči.

Prilog 19. broju VI. god. „Naše Sloge“.

Uvjereni, da će našim bogoljubnim čitateljem biti do prave koristi, pridajemo današnjemu broju obedvie vele važne pastirske poslanice, što je naš Presvj. i Preč. biskup g. Juraj Dr. Dobrila upravo na svećenstvo i vierni puk: jednu naime prigodom Njegova razstanka iz Porečke biskupije, a drugu prigodom Njegove instalacije, što se je dne 26. ptr. m. obavila u ovoj stolnoj crkvi sv. Justa.

Ték Novacah

polag Borse u Trstu od 16 — 30 Septembra 1875.

NOVCI	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	—
Čarški dukati (cekinj)	5.25	5.28	5.27	—	5.20	5.28	5.28	5.28	5.28	5.28	—	5.28	5.28	5.28	—	—
Napoleoni	8.90	8.90	8.90	—	8.91	8.91	8.92	8.92	8.92	8.92	—	8.92	8.92	8.92	—	—
Lire Inglesko	11.20	11.20	11.20	—	11.19	11.20	11.20	11.20	11.20	11.20	—	11.20	11.20	11.20	—	—
Srebro prid (aggio)	102.15	102.15	102.15	—	102.15	102.15	102.20	102.20	102.20	102.20	—	102.15	102.15	102.15	—	—